

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Одеська національна академія зв'язку ім. О.С. Попова

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ

ПРОБЛЕМ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Кафедра політології, соціології та соціальних комунікацій

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор ОНАЗ ім. О.С. Попова

_____ проф. П.П. Воробієнко

«___» _____ 2017 р.

ПРОГРАМА

**вступних випробувань для осіб,
що мають ступінь бакалавра
та виявили бажання продовжити навчання
для здобуття ступеня магістра**

Ступінь: Магістр

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність: **054 «Соціологія»**

Одеса 2017

Програма вступних випробувань для осіб, що здобули ступінь бакалавра та проходять вступні випробування для подальшого навчання на здобуття ступеня магістра за спеціальністю 054 «Соціологія».

Програму розроблено кафедрою Політології, соціології та соціальних комунікацій

Директор

ННІ Проблем інформаційного суспільства

А.О. Сіленко

Програма розглянута та схвалена
на засіданні приймальної комісії,

протокол № _____ від «____» _____ 2017р.

Відповідальний секретар

приймальної комісії

В.Ю. Кумиш

ПЕРЕДМОВА

Мета вступного іспиту полягає в комплексній перевірці знань студентів, отриманих ними в результаті вивчення циклу дисциплін, передбачених освітньо-професійною програмою та навчальними планами відповідного напрямку підготовки *6.030101 – Соціологія*. Студент повинен продемонструвати фундаментальні та професійно-орієнтовані уміння та знання щодо узагальненого об'єкта дослідження і здатність вирішувати типові професійні завдання, передбачені для відповідних посад. Фаховий вступний іспит базується на матеріалах з дисциплін «Загальна соціологічна теорія», «Історія соціологічних теорій та вчень», «Методологія та методи соціологічних досліджень» та галузевих соціологій.

МЕТА ІСПИТУ

Визначення рівня підготовки абітурієнтів з метою проведення конкурсного відбору для навчання в Одеській національній академії зв'язку ім. О. С. Попова (далі: Академія) за відповідною спеціальністю.

ФОРМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Згідно з чинними «Правилами прийому до Одеської національної академії зв'язку ім. О. С. Попова у 2017р.», для охочих продовжити навчання за ступенем магістра на основі базової вищої освіти передбачено обов'язкове складання комплексного вступного іспиту з фахових дисциплін. Нижче наведена структура даного іспиту та навчальні матеріали, які рекомендовані для опрацювання в ході підготовки до нього.

Відповіді на 4 запитання (теоретична частина), що зазначені в екзаменаційному білеті, які взято з відповідних навчальних програм дисциплін «Загальна соціологічна теорія», «Історія соціологічних теорій та вчень», «Методологія та методи соціологічних досліджень» та галузевих соціологій відповідно до програми підготовки бакалаврів напрямку *6.030101 – Соціологія*. Відповідь на кожне запитання оцінюється окремо (час на підготовку відповідей 2 години, тобто в середньому по 30 хвилин на кожне питання). Перелік запитань, покладених в основу іспиту наведено в Додатку 1 та представлено у відповідному розділі на сайті Академії (www.onat.edu.ua).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

При оцінюванні знань абітурієнта вихідними критеріями є такі:

- оцінку **90-100 балів (відмінно)** абітурієнт отримує, якщо він, працюючи над відповідями в межах встановленого для підготовки часу, правильно та з урозумінням виразив власну думку щодо отриманого завдання з відповідної дисципліни; не зробив жодної помилки при формулюванні відповідей; зв'язано, логічно, тематично адекватно побудував свої відповіді, а також може вільно й аргументовано надати коректні відповіді представнику комісії на додаткові запитання під час вступного іспиту;

- оцінку **74-89 балів (добре)** абітурієнт отримує, якщо він, працюючи над відповідями в межах встановленого для виконання часу, виразив власну думку щодо отриманого завдання з відповідної дисципліни, що не суперечить теоретичному матеріалу; не зробив помилки при формулюванні відповідей; зв'язано, логічно і зрозуміло побудував свої відповіді, може надати відповіді на додаткові запитання, але не може їх аргументувати представнику комісії під час вступного іспиту;

- оцінку **60-73 бали (задовільно)** абітурієнт отримує, якщо він, працюючи над відповідями в межах встановленого для виконання часу, намагався виразити власну думку згідно отриманого завдання з відповідної дисципліни; зробив некритичні помилки при формулюванні письмових відповідей; не завжди зв'язано й логічно побудував свої відповіді, але не може аргументувати свої відповіді та надати коректні відповіді на запитання представнику комісії під час вступного іспиту;

- оцінку менше 60 балів (**незадовільно**) абітурієнт отримує, якщо він не може дати відповіді в межах встановленого для виконання часу; припускає грубі помилки у відповідях, які не відповідають змісту теоретичного матеріалу з відповідної дисципліни та не дає представнику комісії відповідей на жодне з додаткових запитань.

**Перелік запитань (теоретична частина) до вступних випробувань
для осіб, що виявили бажання продовжити навчання
для здобуття ступеня магістра**

За спеціальністю: 054 «Соціологія»

1. Соціологія як наука. Інваріанти науковості соціології.
2. Наукові та позанаукові форми знання. Інтуїція, здоровий глузд, повсякденні уявлення в системі знань про суспільство.
3. Місце соціології у системі наук про суспільство. Ідеографічне та номотетичне знання.
4. Дискусія про предмет соціології у історії дисципліни. Уявлення про предмет сучасної соціології.
5. Структура соціологічної системи знання. Класифікація соціологічних теорій та концепцій.
6. Функції соціології у сучасному інформаційному суспільстві.
7. Школи та напрямки класичної української соціології.
8. Загальні етапи розвитку соціологічного знання. Критерії періодизації історії соціології
9. Позитивізм та його роль у становленні соціології як науки.
10. Загальне уявлення про соціологічні погляди Огюста Конта.
11. Правила соціологічного методу Еміля Дюркгейма. Соціальні факти.
12. Поняття спільноти та суспільства в концепції Фердинанда Тьонніса.
13. Типологія соціальної активності Фердинанда Тьонніса.
14. Формальна соціологія Георга Зімеля: соціологія як наука про «форми узагальнення».
15. Внесок Карла Маркса у розвиток соціологічного теорії.
16. Теорія «соціальної дії» Макса Вебера.
17. Макс Вебер: принципи «свободи від оцінки» та «віднесення до цінностей» у загальнонауковому та соціологічному аналізі.
18. Теорія легітимності Макса Вебера.
19. Плюралістична концепція Максима Ковалевського, основні риси та місце в історії соціології.
20. Феноменологічна соціологія як напрям сучасної соціологічної теорії.
21. Роль Питирима Сорокіна у розвитку соціології як наукової дисципліни.
22. Суспільство як система. Теорія соціальної системи Толкотта Парсонса.
23. Концепція соціальної взаємодії у класичних соціологічних теоріях.
24. Концепції символічного інтераціоналізму в історії соціологічної думки.
25. Теорія «соціального обміну» у соціології.
26. Специфіка системного підходу у соціологічних дослідженнях.
27. Структурно-функціональний метод аналізу суспільства.
28. Соціологічні погляди Роберта Мертона.
29. Принципи «наукового менеджменту» Фредеріка Тейлора.
30. Теорія «комунікативної дії» Юргена Хабермаса.
31. Поняття «символічного капіталу» в концепції П'єра Бурд'є.
32. Концепція системи соціальних та соціетальних відносин суспільства.
33. Уявлення про соціальні інститути та про процес інституціоналізації у класичних соціологічних теоріях.
34. Соціальні зміни в уявленнях теоретиків соціології (П.Штомпка).
35. Концепції модернізації та їх критика.
36. Теоретичні засади сучасних концепцій глобалізації.
37. Методологія соціологічної науки. Рівні методологічного знання.
38. Загальні методологічні опозиції соціологічного знання (номіналізм та реалізм, суб'єктивізм тощо).
39. Основні методологічні розбіжності «традиційної» і «гуманістичної» соціології у вивченні соціальної реальності.
40. Рівні проявів соціальності у суспільному житті та в методології соціологічного знання.

41. Соціальні закони та закономірності у формуванні сучасного суспільства та у розвитку соціологічного знання.
42. Поняття соціальної реальності як об'єкта соціологічного аналізу.
43. Рівні соціологічного вивчення соціальної реальності.
44. Уявлення про соціальні процеси у соціології.
45. Категорія «соціальна стратифікація» у соціологічній теорії та практиці.
46. Соціальна стратифікація та мобільність.
47. Соціальна структура та соціальна диференціація сучасного суспільства.
48. Соціальна структура та соціальна стратифікація сучасного українського суспільства.
49. Соціальні інститути як категорія соціологічного аналізу.
50. Категорія «соціальна організація» в соціологічній теорії та практиці.
51. Соціологічна теорія соціальних груп та соціальних спільностей.
52. Категорії «цінності та ціннісні орієнтації» в уявленнях теоретиків соціології.
53. Верифікація цінностей у соціологічному дослідженні.
54. Соціальні норми та соціальні санкції. Поняття соціального контролю.
55. Категорія «особистість» як предмет соціологічного дискурсу.
56. Потреби, інтереси та цінності в структурі мотивації особистості.
57. Сутність соціалізації. Соціальні агенти та інститути соціалізації.
58. Ідентифікація особистості в умовах поліетнічного суспільства. Структура соціальної взаємодії.
59. Типи соціальної адаптації особистості в суспільстві
60. Соціальні ролі та статуси особистості.
61. Структура соціальної поведінки в умовах поліетнічного суспільства
62. Методика, техніка та процедура соціологічного дослідження.
63. Взаємозв'язок та відмінність об'єкту та предмету соціологічного дослідження.
64. Гіпотези в соціологічному дослідженні. Види гіпотез.
65. Вибірка у соціологічному дослідженні (генеральна та вибіркова сукупність, види вибірок, оцінювання репрезентативності вибірки, переваги та недоліки різних видів вибірок).
66. Поняття систематичної вибірки: переваги та межі застосування.
67. Методика стратифікованої вибірки: принципи та техніки.
68. Методика серійної вибірки: принципи та техніки.
69. Оцінювання репрезентативності вибірки у соціологічному дослідженні.
70. Головні принципи побудови інструментарію.
71. Інструментарій анкетування. Структура анкети: порядок питань, принципи побудови, специфіка.
72. Методика формування та види питань у соціологічному дослідженні.
73. Анкета соціологічна. Переваги та недоліки анкетування
74. Спостереження як метод зібрання соціологічної інформації. Переваги та недоліки спостереження.
75. Специфіка організації та особливості проведення інтерв'ю як методу збору соціологічної інформації.
76. Специфіка організації та особливості проведення телефонного опитування як методу збору соціологічної інформації.
77. Функції та правила поведінки анкетера або інтерв'юера.
78. Респондент як носій соціологічної інформації. Проблема мотивації респондентів.
79. Поняття документа в соціологічному дослідженні. Методи аналізу документів.
80. Контент-аналіз як якісно-кількісний аналіз текстів в соціології
81. Біографічний метод в структурі методів якісних соціологічних досліджень.
82. Ознаки та шкали у соціологічному дослідженні. Методики шкалювання.
83. Спеціальні види шкал: Богардуса, Лайкерта, Терстоуна.
84. Вимірювання в соціології. Типи ознак та змінних. Методи описових статистик.
85. Особливості вимірювання та описування результатів якісного дослідження у соціології.
86. Загальні етапи обробки та аналізу результатів кількісного соціологічного дослідження (електронні пакети обробці даних).
87. Методи аналізу соціологічної інформації.
88. Система методів аналізу результатів соціологічного дослідження.
89. Сфера призначення та специфіка організації соціометричного дослідження.

90. Соціометричний метод у дослідженні соціально-психологічного клімату виробничого колективу.
91. Метод бесіди в якісних соціологічних дослідженнях: специфіка організації та проведення.
92. Соціальна експертиза, соціальна діагностика, соціальний моніторинг.
93. Можливості використання методу багатомірного шкалювання в соціологічних дослідженнях.
94. Метод фокусованого групового інтерв'ю в соціології. Особливості використання фокусованого інтерв'ю, підбору респондентів на фокусоване групове інтерв'ю
95. Перевірка інформації на обґрунтованість, сталість та відповідність.
96. Особливості використання стратегії «case study» в соціології.
97. Місце та роль населення у суспільстві. Фактори та наслідки демографічної кризи України.
98. Методики оцінювання рівня життя населення України.
99. Поняття перепису населення: організація та значення для соціологічного аналізу.
100. Розвиток населення України: поняття, види, сучасний стан та перспективи.
101. Концепція покоління та міжпоколінної взаємодії.
102. Соціальна інженерія: зміст та історія розвитку дисципліни.
103. Соціальна діагностика як форма соціальної технології сучасної соціологічної практики.
104. Соціальне прогнозування та планування.
105. Соціальне управління: закономірності, принципи, методи
106. Предмет та загальні категорії соціології сім'ї.
107. Сім'я як соціальний інститут. Шлюбно-родинні цінності в структурі мотивацій соціальної поведінки.
108. Поняття гендера. Методики вимірювання гендерних стереотипів уявлень у соціологічних дослідженнях.
109. Соціологія молоді як спеціальна соціологічна теорія.
110. Методи вивчення проблем професійного самовизначення молоді.
111. Соціальна активність молоді: зміст категорії та верифікація у соціологічному дослідженні.
112. Ринок зайнятості молоді. Причини, особливості та наслідки безробіття.
113. Соціологія девіантної поведінки як спеціальна соціологічна теорія
114. Проблеми девіації сучасної студентської молоді.
115. Методики соціологічного дослідження девіації молоді.
116. Соціологія праці та економічна соціологія як спеціальні соціологічні теорії.
117. Фактори соціально-економічної та трудової поведінки: показники та методика вимірювання.
118. Поняття раціональності економічної дії та модель «людина соціологічна» в економіці.
119. Етносоціальні проблеми сучасного суспільства.
120. Націоналізм як предмет етносоціологічного дослідження.
121. Етнічність у структурі соціальної поведінки особистості.
122. Націоналізм та патріотизм. Проблема духовної цілісності української нації.
123. Релігійна свідомість як об'єкт соціологічного дослідження. Релігійні організації.
124. Соціальні функції релігії та методи вивчення релігійної поведінки у соціології.
125. Методичні принципи викладання соціології в навчально-педагогічній практиці.
126. Громадська думка як соціальний феномен.
127. Реклама як предмет соціологічного аналізу в умовах розвитку інформаційного суспільства.
128. Специфіка соціологічного підходу до вивчення зв'язків з громадськістю.
129. Освітні соціальні інститути та організації: специфіка соціологічного аналізу в умовах інформаційного суспільства.
130. Форми та фактори політичної участі людини.
131. Теоретико-методологічні проблеми вивчення процесів демократизації.
132. Теоретико-методологічні засади соціологічного вивчення конфліктів.
133. Регіональна політика України у світі глобальних процесів сучасного світу.
134. Електронна комунікація як предмет дослідницького інтересу спеціальних соціологічних теорій.
135. Технології соціальної роботи в умовах розвитку інформаційного суспільства.
136. Цифрова нерівність сучасного українського соціуму: підходи до соціологічного вивчення

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Барвінський А.О. Соціологія: Курс лекцій для студ. ВНЗ: Навч. посіб. / А.О. Барвінський – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
2. Волков Ю.Г. Социология и задачи. / Ю.Г. Волков – М.: Гардарики, 2003. – 316 с.
3. Захарченко М.В., Погорілий О.І. Історія соціології (від античності до початку ХХст.) / М.В. Захарченко, О.І. Погорілий. – К.: Либідь, 1993. – 336 с.
4. Лапан Т.Д. Історія соціології: Навч. Посіб. / Т.Д. Лапан – Л.: ВЦ ЛНУ, 2007. – Ч.1. – 236 с.
5. Лапин Н.И. Общая социология: Хрестоматия. / Н.И. Лапин – М.: Высшая школа, 2006. – 783 с.
6. Сірий Е.В. Соціологія: Навч. Посіб. / Е.В. Сірий – К.:Атіка, 2007.–480с.
7. Соціологічна теорія: Традиції та сучасність: Навч. Посіб. / За ред. А.Ручки. – К.: Інб-т соціології НАН України, 2007. – 363 с.
8. Соціологія: Навч. посіб. / За ред. С.Макеєва. – К.: Знання, 2005. – 455 с.
9. Соціологія: Підручник для студ. ВНЗ / Під ред. В. Городяненка. – К.: Академія, 2002. – 560 с.
10. Соціологія: Терміни, поняття, персоналії / За ред. В. Пічі. – К.: Каравела; Л.: Новий Світ – 2000, 2002. – 480 с.
11. Тощенко Ж.Т. Социология / Ж.Т. Тощенко. – 3-е изд., переработ. и доп. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2005. – 640 с.
12. Фролов С.С. Социология. / С.С. Фролов – М.: Гардарики, 2007. – 344 с.
13. Черниш Н.Й. Соціологія: Курс лекцій. / Н.Й. Черниш – Л.: Кальварія, 2004. – 544 с.
14. Эфендиев А.Г. Общая социология: Учебное пособие / А.Г. Эфендиев – М.: ИНФРА-М, 2000. – 654 с.
15. Ядов В.А. Стратегия социологического исследования. / В.А. Ядов – М.: Омега-Л, 2007. – 568 с.